

..... Mi tesoro

themapakket:

“Nos ke nos por”

Vaderschap

(Wanneer we willen dan kunnen we het)

Antilliaanse vaders en opvoeding

Opzet themapakket

'Nos ke nos por'

Waar een wil is is een weg

'Antilliaanse vaders en opvoeding'

Colofon

Uitgave van: JSO expertisecentrum voor jeugd, samenleving en opvoeding

Redactie: JSO
Monique Daal
Joyce van der Linden-Kwidama
Elsa Ubags
Corinne Vlaanderen

Eindredactie: Joyce van der Linden-Kwidama

Met dank aan: Sentro di Mama, Dordrecht
Basisschool de Koppeling, Rotterdam
Stichting Epah, Schiedam
Jongerenwerk Capelle aan den IJssel
Monica Aartsma
Ilene Michel Maria
Niraima Daal
Noemi Albertus
Ellen van Latum

Uitgave: december 2005
JSO expertisecentrum voor jeugd, samenleving en opvoeding
Nieuwe Gouwe Westzijde 1
2802 AN GOUDA
T: 0182 547888
F: 0182 547889
E: info@jso.nl
W: www.jso.nl

Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt door financiële steun van de provincie Zuid-Holland.

provincie **HOLLAND**
ZUID

Copyright © 2005 JSO expertisecentrum voor jeugd, samenleving en opvoeding

Uit deze uitgave mag niets worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, retrieval systemen of op welke andere wijze dan ook zonder toestemming van JSO

Inhoud

1. Verantwoording voor het thema	1
2. Doelstelling themapakket	3
3. Programma en benodigdheden.....	4
4. Nadere toelichting voor de gespreksleider	8
5. Bijlagen.....	18
Bijlage 1: Evaluatieformulier	
Bijlage 2: Fotokaarten	

1. Verantwoording voor het thema

In 2004 voerde JSO in opdracht van de Provincie Zuid-Holland en stadsregio Haaglanden een onderzoek uit naar de opvoedingssituatie in Antilliaanse gezinnen. Aanleiding voor dit onderzoek was het gegeven, dat Antilliaanse ouders vaak niet of onvoldoende worden bereikt met activiteiten op het gebied van opvoedingsondersteuning. Op basis van de onderzoeksgegevens heeft de Provincie JSO als vervolgoopdracht gevraagd een aantal themapakketten te ontwikkelen, dat ingaat op specifieke opvoedingsvragen binnen deze doelgroep. Voorliggend themapakket 'Antilliaanse vaders en opvoeding' is daar een van. In het navolgende een beknopt overzicht met betrekking tot het thema 'vaders'. Voor meer achtergrondinformatie over 'de' Antilliaanse opvoeding wordt verwezen naar de brochure "Themabijeenkomsten voor Antilliaanse ouders, een algemene handleiding", die in dit pakket is opgenomen.

Antilliaanse samenlevingsvormen en de man/vrouw relatie

Op de Nederlandse Antillen is naast de gewone huishoudtypen (zoals het huwelijk) dikwijls sprake van het matrifocale samenlevingsverband. Dit is een huishoudtype waarover veel onbegrip en zelfs afwijzing bestaat in het formele netwerk. Doordat vormen van matrifocale gezinnen in Afrika voorkomen is het mogelijk dat deze gezinsvorm door de slaven is meegebracht naar de Antillen, hiernaast zijn er ook andere omstandigheden ten tijde van de slavernij die als verklaring kunnen dienen.

Er worden door van Hulst (1997) drie factoren genoemd die een rol gespeeld kunnen hebben. Ten eerste het niet wettelijk mogen huwen van slaven. Slaven vielen niet onder het personenrecht, maar onder het zakenrecht, dus mochten zij niet wettelijk trouwen. Ook wilde men voorkomen dat er een al te sterke band ontstond tussen een slaaf en slavin bij wie hij kinderen had. Een slavengezin bestond dus in de meeste gevallen uit moeder en kinderen, een zogenaamde matrifocaal gezin. De relatie tussen man en vrouw kan als bezoekrelatie worden omschreven. Vlak voor de periode van de afschaffing van de slavernij werd stilzwijgend kerkelijk trouwen van slaven toegelaten.

Ten tweede onderhielden ook de slaveneigenaren (de shons) bezoekrelaties met de slavinnen of met vrije gekleurde vrouwen. Deze relaties waren vaak van lange duur en de kinderen en de vrouw werden door hem onderhouden, ook al woonden deze apart. Ook in zo'n geval was er sprake van een matrifocaal gezin.

Ten derde waren de sociale rollen vroeger op de Antillen gemodelleerd naar het heren en het slavengedragsspatroon. Het herengedragsspatroon had de hoogste status en functioneerde als rolmodel. De mogelijkheid bestaat dat de mannen uit de lagere klassen dit rolmodel probeerden te imiteren.

Het trouwen van de vrije zwarten gebeurde niet op grote schaal, het huwelijk representeerde de status van de koloniale elite. Naar verwachting hoorde dit huwelijk met een groot feest waargemaakt te worden. De velen die dit niet konden bekostigen gingen over tot samenwonen en spaarden om later alsnog te kunnen trouwen. Dit wordt op de Antillen 'kompañá' genoemd. Op de Antillen zijn naast het huwelijk de bezoekrelatie (een relatie zonder samenwonen waar wel sprake is van kinderen) en de 'kompañá' twee belangrijke relatievormen.

Hoewel deze bovengenoemde twee relatievormen verklaard kunnen worden uit de verhoudingen uit de slavernij is daarmee nog niet duidelijk waarom deze relatievormen tot heden voortbestaan.

Naast het huwelijk, het concubinaat en de bezoekerrelatie is het meergezinshuishouden ook een huishoudtype op de Antillen, dit huishoudtype bestaat uit een moeder, haar dochters en kleinkinderen. Deze vrouwen onderhouden vaak een bezoekerrelatie met hun partner. Ook is het mogelijk dat de partner van de moeder of dochters deel uitmaakt van dit huishouden. Sommige mannen hebben naast hun huwelijk ook een bezoekerrelatie met een andere vrouw. (1) dan in de vorm van een eenmalig gesprek. Een groot deel van de jeugd ontbeert daardoor de meest fundamentele voorlichting.(2)

De rol van vaders in de opvoeding

Zoals beschreven fungeert binnen het Antilliaanse gezin de moeder meestal als opvoeder. In de Antilliaanse opvoeding worden meisjes in het algemeen kort gehouden, terwijl jongens daarentegen niet alleen vrij worden gelaten, maar zelfs tot seksuele ervaringen worden aangemoedigd. Een consequentie van deze seksspecifieke opvoeding kan zijn dat de dochter van een moeder die bovengenoemde opvoedingsstijl aanneemt, door de zoon van een moeder die haar zoon aanmoedigt tot seksuele ervaringen (dit valt ook onder dezelfde opvoedingsstijl) zwanger wordt gemaakt. Deze jongen hoeft vervolgens zijn verantwoordelijkheid als vader van dit kind niet te dragen, maar het meisje wordt -vanwege de schande die aan de zwangerschap verbonden is- door haar moeder van school af gehaald. Ze komt hierdoor meestal terecht in hetzelfde circuit waarin ook haar eigen moeder op vergelijkbare wijze is terechtgekomen. De vaders krijgen door dit mechanisme niet de kans hun rol als vader in te vullen. Daar komt bij, dat de meeste Antilliaanse vaders zelf geen vaderfiguur in hun opvoeding hebben ervaren, waardoor zij ook geen voorbeelden te zien hebben gekregen van vaders die hun vaderrol bewust en op een positieve wijze hebben opgepakt. Uit interviews met Antilliaanse vaders blijkt echter, dat zij vaak wel degelijk betrokken zijn bij de ontwikkeling van hun kinderen. Echter, door een afwijzende houding van de moeder en het ontbreken van positieve voorbeelden slagen zij er niet in hun vaderrol in te vullen. Dit gegeven vormt voor JSO de belangrijkste motivatie voor het ontwikkelen van een speciaal pakket voor vaders.

¹ Dyke, Anke van, Linda Terpstra (1987), *Je kunt maar beter bij je moeder blijven, ongehuwde vrouwen met kinderen op Curaçao*, Caribische afdeling Koninklijke-Instituut voor Taal-, Land en Volkenkunde, Leiden.

² Romer, Rene A (1977), *Cultureel Mozaïk van de Nederlandse Antillen*, Zutphen: De Walburg

2. Doelstelling van het themapakket

Antilliaanse vaders:

- Staan stil bij en krijgen inzicht in hun eigen identiteit en opvoeding en de rol van hun vader daarin
- Krijgen inzicht in hun eigen rol als vader in relatie tot hun kinderen
- Delen ervaringen, emoties en ideeën met elkaar over hun vaderrol
- Denken na over de vraag 'Wat voor soort vader wil ik voor mijn kinderen zijn?'

3. Programma en benodigdheden

Duur bijeenkomst: 2 uur

Programma

1) Welkom en introductie	10 minuten
2) Kennismaking	20 minuten
3a) Flash-back (fotokaarten)	35 minuten
Pauze	
	10 minuten
3b) Flash-back (fotokaarten)	35 minuten
4) Evaluatie en afsluiting	10 minuten
<i>Totaal</i>	<i>120 minuten</i>

Benodigdheden

- Presentielijst
- Flashback kaarten (de foto's)
- Klok/ Stopwatch
- Verschillende kleuren viltstiften
- Naambordjes

Toelichting op het programma

Het themapakket heeft een sterk beschouwend karakter. Er wordt gewerkt met foto's van een Antilliaanse vader in zijn vaderrol. Centraal staat het doel een bewustwordingsproces op gang te brengen bij de deelnemers. In totaal zijn 15 foto's beschikbaar die in 2 blokken worden behandeld. Zowel voor als na de pauze dienen derhalve ongeveer 7 of 8 kaarten te worden besproken. Uiteraard gaat een zinvolle discussie boven het verplicht behandelen van alle foto's.

In hoofdstuk 4: "Nadere toelichting voor de gespreksleider" zijn per foto zowel vragen opgenomen, die de discussie op gang kunnen brengen als nadere achtergrondinformatie ten aanzien van de Antilliaanse doelgroep in relatie tot de betreffende foto. De gespreksleider wordt aangeraden deze achtergrondinformatie van tevoren goed door te lezen, zodat kan worden ingespeeld op of rekening kan worden gehouden met Antilliaanse gevoeligheden of achtergronden.

Per foto wordt de deelnemers gevraagd te laten stilstaan bij de volgende drie zaken:

- de eigen opvoeding vroeger en de rol van de eigen vader daarin;
- een reactie op de foto: wat roept de foto op aan gevoelens of ervaringen?
- reflectie op de eigen vaderrol nu: hoe zou je het zelf willen doen?

Las daarom na iedere foto een korte nabespreking in, waarbij je deze 3 punten samenvat.

Tips ten aanzien van het werken met mannen

Het werken met Antilliaanse mannen is geen sinecure. De gespreksleider moet zich zeer bewust zijn van zijn / haar positie staande voor een groep Antilliaanse mannen.

1. Een vrouwelijke gespreksleider moet beseffen dat de mannen vaak machogedrag tegenover haar zullen vertonen. Zij kunnen zich dan flirterig tegenover haar opstellen. Zij zal daarin een duidelijke grens moeten stellen.

2. Een man zal zich niet zo snel bloot geven tegenover een vrouw in het bijzijn van andere mannen. De gespreksleider zal de mannen uit de tent moeten lokken door zeer bewust te blijven bewaken, dat de mannen zich in een veilige omgeving wanen.
3. Vraag de mannen niet of ze iets *kunnen* doen maar of ze iets *willen* doen.
4. moties kunnen oplopen als gevolg van negatieve ervaringen uit het verleden. Weet de grens van deze emoties te bepalen en las op tijd een korte pauze in als ze te hoog oplopen.
5. Zorg dat je een lijst met hulpinstanties (RIAGG, GGD, etc) paraat hebt om indien nodig mensen naar door te verwijzen.

1. Welkom en introductie (10 minuten)

Heet iedereen welkom, stel jezelf voor en geef vervolgens een korte toelichting op het programma. Benoem de eventuele spelregels, maar hou het kort en ga vervolgens over op een kennismakingsspel.

2. Kennismaking (20 minuten)

Doel: (voor alle kennismakingsspelen)

- het welkom heten van alle deelnemers
- het scheppen van een veilige en vertrouwde sfeer in de groep

Hieronder staan drie kennismakingsspellen beschreven. De tweede werkvorm is geschikt voor een groep die elkaar al langer kent en waar al een zekere veiligheid is ontstaan. Werkvorm 1 kan ook voor nieuwe groepen goed gebruikt worden. Werkvorm 3 is een leuke opdracht in een groep, waar empowerment nodig is. Als vierde mogelijkheid is een meer neutrale werkvorm opgenomen.

Werkvorm 1

Benodigheden

Plaatjes van dieren

Werkwijze

Hang plaatjes van verschillende dieren aan de muur of leg ze in het midden van de kring op de grond, bijvoorbeeld een slak, een vogel, een poes, een leeuw, een beer, een ezel, een aap, een paard, een struisvogel enzovoort. Vraag de deelnemers aan de hand van welk dier ze zichzelf het beste kunnen beschrijven en waarom.

Werkvorm 2

Benodigheden

Niets

Werkwijze

Deel de groep op in tweetallen en laat hen om beurten aan elkaar vertellen wat zij als positief hebben ervaren in hun eigen opvoeding en wat zij als negatief hebben ervaren.

Na 5 minuten laat je de deelnemers van beurt wisselen. Je kunt ervoor kiezen plenair na te bespreken, maar dit hoeft niet.

Werkvorm 3

Benodigheden:

Witte kartonnen kaartjes.

Werkwijze

Speel met de ouders het Opschep-spel.

Iedere ouder krijgt 3 witte, kartonnen kaartjes.

Laat de ouders op ieder kaartje schrijven:

- een eigenschap of karaktertrek waar ze tevreden mee zijn
- een activiteit waarin ze goed zijn
- een behaalde prestatie waarop ze trots zijn

Wanneer iedereen is uitgeschreven, maak je een rondje. Men hoeft niet (alles) te vertellen, wat men heeft opgeschreven, maar het mag wel. Neem daar dan wel de tijd voor.

Werkvorm 4

Benodigheden

Stiften en naambordjes.

Werkwijze

Laat iedere vader zijn naam op het naambordje schrijven. Vraag vervolgens aan iedere vader naar:

- zijn naam
- zijn leeftijd
- van welk eiland hij komt
- hoeveel kinderen hij heeft
- iets kenmerkends van zijn vader zijn.
- (bijvoorbeeld: iedere avond voorlezen, houden van stoeien met de kinderen, etc.)

Hou bij deze werkvorm de tijd goed in de gaten. Bij een groep van 10 personen heeft elk persoon ongeveer 2 minuten.

3. Flashback kaarten (2 maal 35 minuten)

Doel

- Vaders worden zich bewust van hun rol als vader en de invloed van hun eigen vader en opvoeding hierop.

Werkwijze

Het spel kan op verschillende manieren gespeeld worden.

1) Leg de 15 kaarten open op tafel.

1. Iedere vader kiest uit de kaarten drie kaarten die hem persoonlijk aanspreken.
2. Ieder krijgt tijd om te vertellen waarom die kaarten hem aanspreken.
3. De andere deelnemers stellen vragen of geven feedback hierop.

4. Let op de tijd! Bij een groep van 10 personen ongeveer 5 minuten per persoon.

2) Leg de stapel kaarten met de afbeelding naar beneden op tafel en laat de deelnemers 1 voor 1 een kaart trekken.

1. Laat de deelnemer in eerste instantie reageren op wat hij ziet.
2. Andere deelnemers mogen vragen stellen en/ of feedback geven.
3. Indien de deelnemer niet makkelijk los komt met zijn mening kan er gebruik gemaakt worden van de vragen die verderop in de handleiding bij de foto's vermeld zijn.
4. Bij deze versie kan er meer tijd genomen worden om dieper in te gaan op zaken die in de discussie naar voren kunnen komen.

3) Geef elke deelnemer een willekeurige kaart en vraag wat deze kaart met hem doet. De werkwijze volgt vervolgens de stappen als beschreven onder 2).

Benodigdheden

- De 15 foto's, die in de bijlage zijn opgenomen
- De aanvullende vragen en achtergrondinformatie per foto (Zie hoofdstuk 4)

4. Evaluatie en afsluiting (10 minuten)

Doel

- Deelnemers krijgen de ruimte hun ervaringen van de bijeenkomst met de anderen te delen.

Werkwijze

Laat de vaders hun mening geven op de volgende vragen.

- Wat vond u van de dag?
- Wat vond u van de flashback kaarten?
- Heeft u vandaag iets geleerd?
- Wat vond u minder goed gaan vandaag?
- Zou u dit nog een keertje willen doen?

Gebruik het evaluatieformulier als leidraad. De vaders kunnen dit formulier ook persoonlijk invullen.

Dank iedereen voor de inbreng en het vertrouwen om met elkaar over dit persoonlijke onderwerp te hebben gesproken.

Benodigdheden

Evaluatieformulier (zie bijlage)

4. Nadere toelichting voor de trainer

Foto 1	
Vragen die gebruikt kunnen worden bij de foto	<p>Herinner jij je nog iets van lichamelijke verzorging die door jouw vader is uitgevoerd?</p> <p>Vind je dat luiers verschonen ook een taak van een vader is?</p> <p>Speel jij zelf een rol in de lichamelijke verzorging van je kind?</p>
Achtergrondinformatie	<p>De meeste Antilliaanse mannen/vaders denken vanuit hun macho-gedrag, dat het de taak van de moeder is om voor de lichamelijke verzorging van hun kinderen te zorgen. Dus dit zullen ze doorgaans niet normaal vinden. Daarom is het belangrijk dat vaders hierover in discussie gaan en erover nadenken, dat ze gaan beseffen dat vaders ook voor de lichamelijke verzorging van hun kind kunnen zorgen. Vooral als het een meisje is.</p> <p>Vind je het belangrijk, dat vaders dit doen? Zo ja, wat kan het belang voor het kind zijn?</p>

Foto 2	
Vragen die gebruikt kunnen worden bij de foto	<p>Kun je je herinneren, dat jouw vader je voorlas?</p> <p>Lees jij wel eens voor, voor je kinderen?</p> <p>Denk je dat het belangrijk is om voor te lezen?</p>
Achtergrondinformatie	<p>Op de Antillen bestaat geen leescultuur zoals hier in Nederland. Antillianen lezen doorgaans weinig. Vaak is het zelfs zo, dat de ouders niet goed kunnen lezen. Hierdoor nemen ze niet de tijd om voor te lezen alleen al omdat ze bang zijn dat hun kinderen ontdekken dat ze niet goed kunnen lezen.</p> <p>Op de Antillen bestaat wel een vertelcultuur. Een voorbeeld hiervan zijn de bekende "Nanzi" verhalen. Geef aan, dat verhalen vertellen deels dezelfde functies kan hebben als voorlezen. Leg de nadruk op het intieme en gezellige moment, waar kinderen van genieten:</p> <p>Lekker op schoot, samen op de bank een boek lezen en erover praten vinden kinderen heerlijk. Zij genieten enorm van alle aandacht die zij krijgen. Lezen betekent dan: knus samenzijn, zich gekoesterd en geborgen weten. Het geeft een kind een veilig gevoel. In het begin is het boek zelf niet eens zo belangrijk, het gaat om de prettige momenten samen. Bovendien stimuleert voorlezen de ontwikkeling van het kind.</p>

Foto 3	
Vragen die gebruikt kunnen worden bij de foto	<p>Heb je als kind de kans gekregen om rustig alleen te spelen? Wat was je lievelingspeelgoed? Waarom is spelen belangrijk voor een kind? Speel jij wel eens samen met je kind?</p>
Achtergrondinformatie	<p>Op de Antillen wordt er veelal buiten gespeeld. Antilliaanse vaders die hun opvoeding op de Antillen hebben gehad, weten daardoor vaak niet wat voor leuke spelletjes er binnenshuis gedaan kunnen worden. Het gevolg hiervan is, dat er in deze moderne tijd snel uitgeweken wordt naar de verschillende spelcomputers en naar de televisie. De Antilliaanse opvoeding is erg gericht op disciplineren. Op de vraag wat spelen is, zul je daarom niet snel horen: dingen doen waar je zin in hebt, zolang je zelf wilt, zonder iets speciaals te willen bereiken, zonder dat iemand tegen je zegt dat het op een bepaalde manier moet!</p> <p>Leg uit, dat bij jonge kinderen nog vrijwel alles spelen is. Zij hebben nog niet zoveel dingen te doen die ze móeten. Als ze ouder worden gaat dat veranderen. Dan moeten ook zij steeds meer: "nee, eerst aankleden, eerst je bord leeg eten, eerst opruimen, eerst huiswerk maken, eerst.....</p> <p>En dan mag je spelen!"</p> <p>Geef bovendien de volgende boodschap mee: Spelen is leuk. Spelen is leren. Spelen is bezig zijn met speelgoed. Spelen is ontdekken. Spelen is ontwikkelen.</p>

Foto 4	
Vragen die gebruikt kunnen worden bij de foto	<p>Stel je voor dat je een vrouw leert kennen met een kleine dochter. Kan je dan jezelf ertoe zetten om te helpen bij de verzorging? Vind je dat vaders hun dochters in bad kunnen doen?</p>
Achtergrondinformatie	<p>Op de Antillen is het vrij ongewoon dat de vaders hun dochters wassen en lichamelijk verzorgen. Vooral als de kinderen de leeftijd van rond de acht jaar bereiken.</p> <p>Dan nemen de moeders, tantes of oma's het volledig over. Zodra het meisje voor het eerst ongesteld wordt dan wordt ze als volwassen gezien en krijgt ze te horen dat ze maar beter uit de buurt van jongens kan blijven.</p>

Foto 5	
Vragen die gebruikt kunnen worden bij de foto	<p>Eet je wel eens aan tafel met je gezin? Hoe was dat vroeger bij jou thuis?</p> <p>Welke positieve effecten zou het samen eten kunnen hebben op het gezinsleven?</p> <p>Wat lust jouw kind wel, en wat niet?</p>
Achtergrondinformatie	<p>In de Antilliaanse gemeenschap is het niet gebruikelijk dat men iedere dag gezamenlijk aan tafel zit tijdens het eten. Meestal eet men wanneer men trek heeft. Daarbij wordt er wel altijd rekening gehouden met meer eters dan dat het gezin groot is. Iedereen is welkom om bij te schuiven.</p> <p>Tijdens de themabijeenkomst kan erop gewezen worden, dat samen eten of samen het eten voorbereiden een prima mogelijkheid biedt om de relatie met je kind te verstevigen. Geef concrete voorbeelden zoals:</p> <p><i>1. Betrek de kinderen bij het voorbereiden van de maaltijd</i> Kinderen kunnen goed mee - denken over wat ze willen eten. Laat ze bijvoorbeeld het toetje bedenken.</p> <p><i>2. Eet samen met de kinderen</i> Kinderen doen na wat ze zien. Als de ouders samen eten met de kinderen in plaats van apart, krijgen kinderen het goede voorbeeld en leren ze bovendien tafelmanieren. Bovendien ervaren de kinderen dat het fijn en gezellig is samen te eten.</p> <p><i>3. Gebruik eten nooit als straf of beloning</i> Het is belangrijk om een kind niet te dwingen iets te eten wat hij of zij echt niet wil. Het 'voor-straf-geen-toetje' is niet zo'n goed idee. Het belonen met een toetje evenmin.</p> <p><i>4. Neem de tijd voor maaltijden</i> Probeer zo veel mogelijk van de maaltijd een 'tijd met z'n allen' te maken; vooral van de avondmaaltijd. Het ontbijt is meestal haastig, en tijdens de lunch is niet iedereen aanwezig.</p>

Foto 6	
Vragen die gebruikt kunnen worden bij de foto	<p>Welke programma's kijk je samen met je kinderen? Heeft de televisie een belangrijke rol binnen jullie gezin? Ben je wel regelmatig thuis om samen met de kinderen televisie te kunnen kijken?</p>
Achtergrondinformatie	<p>Hoewel Internet een enorme sprint heeft gemaakt in de populariteit onder met name pubers, blijft de tv het meest favoriete medium. In veel Antilliaanse gezinnen staat de TV een groot deel van de dag aan, soms als achtergrondgeluid, soms wordt er ook echt gekeken. Soapseries en muziek zijn vaak favoriet. Over de invloed van de TV op het gedrag van de kinderen wordt nauwelijks nagedacht.</p> <p>Geef in de bijeenkomst aan, dat TV positief kan bijdragen aan de ontwikkeling van het kind, mits er verstandig mee wordt opgegaan.</p> <p>Zo kunnen baby's gefascineerd naar een beeldscherm kijken. Voor hen is het weinig anders dan een mobiel boven hun bedje. De verschillende kleuren, beweging en geluid vragen om aandacht.</p> <p>Bovendien is de TV een handig medium waar het gaat om 'iets te leren'. Kinderen zijn van nature leergierig. Ze willen weten hoe iets in elkaar zit, begrijpen hoe iets ontstaat. De TV geeft vaak een leuk, goed en gemakkelijk antwoord op het welbekende 'waarom?'. De tv speelt in op de behoefte aan woordenschat en kennisvermeerdering van kinderen.</p> <p>Tenslotte maken kinderen via de TV kennis met dingen of situaties die ze nog niet kenden of waar ze maar weinig van af wisten.</p> <p>Geef de vaders aan, dat juist <i>samen</i> kijken een meerwaarde heeft. Zo kun je uitleg geven aan je kind wanneer het iets niet begrijpt en leer je beter kennen waar je kind mee bezig is.</p>

Foto 7	
Vragen die gebruikt kunnen worden bij de foto	<p>Heeft je vader wel eens met je gewandeld? Kan je als 'machoman' wel achter een kinderwagen lopen? Wat voor effect kan het hebben op de thuissituatie wanneer je regelmatig de kinderen meeneemt op een wandeling en dat je vrouw even tijd voor zichzelf heeft?</p>
Achtergrondinformatie	<p>Op de Antillen wordt er niet zoveel gewandeld omdat het op de eerste plaats erg warm is. Bovendien zijn er veel loslopende honden, die zich vrij agressief kunnen gedragen tegenover voorbijgangers.</p> <p>Als Antillianen wandelen dan doen ze dat als sport en gaan dan naar speciaal daarvoor aangelegde wandelreinen langs de zee. Sociaal wandelen, gebeurt over het algemeen in de stad waar men langs de etalages loopt en praatjes kan maken met bekenden.</p> <p>Geef de vaders het volgende mee. Tijdens het wandelen heb je alle tijd om rustig bij te praten met je kind en elkaar beter te leren kennen. Het kan ontspannend voor het kind en voor jezelf als vader werken.</p>

Foto 8	
Vragen die gebruikt kunnen worden bij de foto	<p>Wie bracht jou vroeger naar school? Hoe waren die momenten? Breng je jouw kinderen wel eens naar school? Heb je contact met de juf of meester van je kind of met andere ouders?</p>
Achtergrondinformatie	<p>Antillianen hebben soms moeite met het naar binnen gaan in de klas van hun kinderen of om een praatje te maken met de leraar. Vaak is dit omdat de bewuste ouder het Nederlands niet goed beheerst en bang is om fouten te maken tegenover de leraar. Ook weet men vaak niet goed wat er van hen verwacht wordt. Benadruk in de bijeenkomst vooral het belang voor het kind. Wanneer je als vader betrokken bent bij het schoolgebeuren van je kind, kunt je beter de ontwikkeling van je kind volgen, beïnvloeden en waar nodig is ingrijpen. Dit geeft het kind het gevoel dat je interesse hebt in zijn doen en laten. Hierdoor zal het kind bereid zijn nog meer zijn/haar best te doen.</p>

Foto 9	
Vragen die gebruikt kunnen worden bij de foto	<p>Ben je wel eens door je vader getroost?</p> <p>Als je kind huilt, bij wie gaat hij/zij dan eerst met zijn/haar verdriet?</p> <p>Zeg je wel eens sorry tegen je kinderen?</p>
Achtergrondinformatie	<p>Op de Antillen wordt jongetjes voorgehouden, dat een man niet mag huilen. Ze moeten zo snel mogelijk leren zich te vermannen en het gevoel van verdriet te onderdrukken.</p> <p>Huilen is iets voor vrouwen.</p> <p>Probeer de mannen te vragen naar hun gevoelens, toen zij klein waren en troost nodig hadden. Geef aan, dat kinderen soms gewoon troost nodig hebben en dat dit ook de band met het kind versterkt.</p>

Foto 10	
Vragen die gebruikt kunnen worden bij de foto	<p>Is je kind blij wanneer je thuis komt?</p> <p>Was jij blij toen jouw vader vroeger thuis kwam?</p> <p>Neem je even tijd voor je kinderen wanneer je thuis komt?</p>
Achtergrondinformatie	<p>Het is belangrijk dat kinderen de liefde van hun ouders ervaren. Kenmerkend voor deze ouderliefde is dat ze onvoorwaardelijk is, d.w.z. deze liefde is gratis. Kinderen hoeven niet aan bepaalde voorwaarden te voldoen of bepaald gedrag te vertonen om die liefde te ontvangen.</p> <p>Veel mensen denken dat kinderen automatisch, vanuit zichzelf, liefde vertonen. Dat is niet zo. Kinderen zijn als de maan: die geeft pas licht als de zon erop schijnt. Zo zijn kinderen pas in staat liefde te geven, te weerkaatsen, als ze liefde ontvangen.</p> <p>Een ander beeld dat ook wel gebruikt wordt, is het beeld van een emotioneel reservoir. Alle mensen, en dus ook kinderen, hebben als het ware een emotioneel reservoir. Dit moet gevuld zijn, willen kinderen lekker in hun vel zitten en zich goed gedragen.</p> <p>Voor een liefdevol en warm klimaat in het gezin is het belangrijk het emotioneel reservoir van de kinderen gevuld te houden, hen onvoorwaardelijke liefde te tonen.</p> <p>Als vader kun je hier veel in betekenen door er te zijn voor je kind, aandacht en interesse te tonen, samen dingen doen, maar ook grenzen en regels stellen. Ook hieraan ontleen kinderen een veilig gevoel.</p>

Foto 11	
Vragen die gebruikt kunnen worden bij de foto	<p>Als je kind niet bij jou woont, draag je dan bij in de maandelijkse kosten?</p> <p>Welk effect zal het op jouw kind hebben, wanneer je hem/ haar regelmatig meeneemt tijdens het boodschappen doen?</p> <p>Ben je prijsbewust?</p>
Achtergrondinformatie	<p>De eerste vraag, of de man ook financieel bijdraagt bij de verzorging van het kind als hij niet samen met de moeder woont, is speciaal voor deze doelgroep gesteld.</p> <p>Vaak wordt het kind verwekt in een situatie waarbij geen sprake is van een officieel huwelijk of samenwoningverband. In deze situatie wordt het moeilijk om de vader aansprakelijk te stellen. Het ligt dan aan zijn goodwill en zijn visie op het vaderschap om te bepalen of hij financieel meehelpt.</p> <p>Veel Antilliaanse gezinnen leven op het sociaal minimum. Schuldhelpverlening is aan de orde van de dag. Men koopt ook veel op afbetaling, waardoor men vaak diep in de schulden raakt.</p> <p>Geef aan dat beide ouders een verantwoordelijkheid dragen in de opvoeding van het kind, ook in materiële zin. Daarnaast kan worden ingegaan op het belang van prijsbewust opvoeden. Kinderen betrekken bij het boodschappen halen is belangrijk voor het ontwikkelen van prijsbewustzijn van de kinderen. Ook leren ze hoe ze met geld om moeten gaan.</p> <p>Benadruk ook, dat kinderen vooral moeten leren hun eigenwaarde te ontleen aan wie ze zijn en niet aan mooie kleren of spullen. Vaders kunnen hierin een belangrijke rol spelen door a. Het goede voorbeeld te geven en b. Het kind steeds weer te laten merken dat hij of zij bijzonder is.</p>

Foto 12	
Vragen die gebruikt kunnen worden bij de foto	<p>Hoe werd jij als kind terechtgewezen? Welke straffen kreeg je? Hoe wijs jij je kinderen terecht? Geef jij je kinderen wel eens een corrigerende tik en hoe geef je die dan?</p>
Achtergrondinformatie	<p>Op de Antillen is een corrigerende tik heel normaal in de opvoeding. Dit in tegenstelling tot de huidige norm in Nederland. Men ziet slaan als een manier van goed opvoeden, duidelijke grenzen stellen.</p> <p>Neem de vaders mee naar hun eigen opvoeding en vraag hen hoe dat voelde? Zijn ze er betere mensen van geworden? Geef vervolgens de volgende achtergrondinformatie: Als ouders ben je geneigd meer op het negatieve gedrag van je kind te letten dan op het positieve gedrag. Het is voor ouders en voor het kind belangrijk dat de ouders het positieve gedrag waarderen en belonen zodat het kind dit gedrag meer gaat uitoefenen. Het kind weet dan welk gedrag gewenst en ongewenst is. Ook voor de sfeer is het prettig om het positieve gedrag te benoemen en te waarderen. Kinderen voelen zich er fijn bij, wanneer ze een complimentje krijgen van papa of mama.</p> <p>Je kind belonen wanneer hij goed gedrag vertoont, is in veel gevallen beter. Want straf laat wel zien dat een bepaald gedrag ongewenst is, maar het geeft geen voorbeeld van hoe het wel moet. Maar soms is een straf nodig om te onderstrepen dat je meent wat je zegt.</p>

Foto 13	
Vragen die gebruikt kunnen worden bij de foto	<p>Hoe liet je vader aan je moeder zijn liefde en genegenheid merken?</p> <p>Zijn er speciale momenten, waarop jullie als gezin bij elkaar zijn of samen iets ondernemen? Kun je een voorbeeld noemen?</p> <p>Betrek jij je partner en kinderen bij het oplossen van moeilijke situaties?</p>
Achtergrondinformatie	<p>Als Antillianen voor een moeilijke beslissing staan of een probleem hebben, dan houden ze dat vaak liever voor zichzelf. In zo'n situatie kan de man knorrig zijn omdat hij een probleem heeft. De vrouw krijgt het gevoel van buitengesloten te zijn en het kind krijgt niet voldoende aandacht. Stimuleer de discussie tussen de mannen over de vraag of hulp vragen of met anderen praten over je problemen een teken van zwakte is.</p> <p>Geef hen alternatieven: Door het betrekken van alle gezinsleden bij moeilijke beslissingen begrijpen jullie elkaar beter en het geeft hen een gevoel van waardering.</p>

Foto 14	
Vragen die gebruikt kunnen worden bij de foto	<p>Was jouw vader betrokken bij je sportactiviteiten?</p> <p>Speel jij wel eens buiten met je kinderen?</p> <p>Bevorder jij sportactiviteiten voor je kinderen?</p>
Achtergrondinformatie	<p>Door te spelen met je kinderen creëer je ook een sfeer waarin het makkelijker is om over allerlei onderwerpen met je kind te spreken.</p> <p>De band tussen ouder en kind krijgt op zulke momenten meer een karakter van een vriendschap.</p>

Foto 15	
Vragen die gebruikt kunnen worden bij de foto	<p>Hoe voelt het om vader te zijn?</p> <p>Zijn je kinderen trots op jou als hun vader?</p> <p>Denk je dat jou kinderen hun kinderen precies zo zullen opvoeden zoals jij hen hebt opgevoed?</p>
Achtergrondinformatie	<p>Antilliaanse vaders zijn over het algemeen heel trots op hun kinderen.</p> <p>Soms weten ze deze trotsheid niet goed over te brengen.</p> <p>Dan proberen ze dit te laten zien door het geven van grote cadeaus.</p> <p>Wijs de vaders erop dat het vaak al ruim voldoende is om alleen maar je genegenheid te laten zien en aandacht te geven aan je kinderen.</p>

Evaluatieformulier voor ouders

Wat vind je van het thema dat besproken is?

- Had je van tevoren veel vragen over dit thema?

- Heb je door deze bijeenkomst meer kennis over dit thema gekregen?

- Kun je aangeven welk stukje informatie over dit thema voor jou het belangrijkste is?

- Is er ook een aspect dat je gemist hebt in de informatie over dit thema?

Welk onderdeel van de themabijeenkomst vind je het meest waardevol?

- Uitleg van de begeleider.
- Uitwisselen van ervaringen met andere ouders aan de hand van werkvormen.
- Rollenspel.
- Anders, namelijk.....
.....
.....

Heb je in deze bijeenkomst een belangrijke tip gekregen van een andere ouder of van de begeleider?

Denk je dat er door deze bijeenkomst iets gaat veranderen in de manier waarop jij met je kind omgaat?

- Ik begrijp mijn kind nu beter.
- Ik heb meer contact met mijn kind, ik doe meer met mijn kind.
- Ik houd meer rekening met de behoeften van mijn kind.
- Ik houd meer rekening met mezelf.
- Anders, namelijk.....

.....

